

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.018.06.2020

**Pan
Piotr Kurzyniec
Prezes
Ochotniczej Straży Pożarnej
w Gilowicach**
ul. Strażacka 2
34-322 Gilowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Gilowicach, ul. Strażacka 2, 34-322 Gilowice ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Kurzyniec, Prezes OSP, od 18 lutego 2001 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP.2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Izabela Pilarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/175/2020 z 6 lipca 2020 r. oraz nr LKA/245/2020 z 9 września 2020 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Zwana dalej: „OSP” lub „kontrolowaną jednostką”.

² T. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1200., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie przygotowanie OSP do funkcjonowania w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁴.

Wyposażenie OSP obejmujące cztery pojazdy⁵, sprawny system selektywnego alarmowania i urządzenia łączności, a także wyszkolenie 35 ratowników biorących bezpośredni udział w akcjach ratowniczych i zapewnienie pełnej gotowości operacyjnej, wypełniało dyspozycje *Porozumienia dotyczącego jednostki OSP włączonej do ksrg* z dnia 26 czerwca 2000 r.⁶ i § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-d oraz § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do ksrg⁷.

Strażnica była utrzymana w należytym stanie, a wyposażenie OSP w pojazdy i kompletny sprzęt ratowniczy i wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej, umożliwiały sprawne prowadzenie działań ratowniczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP

Opis stanu faktycznego

1.1. OSP założono w 1908 r., a włączono do ksrg na mocy decyzji Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej⁹ nr 4/41/KSRG z 27 kwietnia 1995 r., po wcześniejszym określeniu jego warunków w *Uzgodnieniu z 2 grudnia 1994 r.*¹⁰, zawartym pomiędzy Komendantem Rejonowym PSP w Żywcu, Wójtem Gminy Gilowice i Zarządem OSP. W Uzgodnieniu tym określono wyposażenie OSP w samochód Star 244 GBA 2,5/16, a w zakresie zasad utrzymania przewidzianych sił i środków w stanie zdolnym do podjęcia działań ratowniczych, warunków sprawnego alarmowania i zapewnienia wymaganego poziomu wyszkolenia – zgodność z obowiązującymi przepisami i dotychczasowymi zasadami.

(akta kontroli str. 4-10)

Uzgodnienie z 2 grudnia 1994 r. zastąpiono Porozumieniem z 26 czerwca 2000 r., zawartym pomiędzy Wójtem Gminy Gilowice, Zarządem OSP i Komendantem Rejonowym PSP, określającym zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do ksrg¹¹, m. in:

- siły i środki OSP przewidziane do wykorzystania w systemie – tj. samochody: GBA 2,5/16 i GLM 8 wraz z wyposażeniem oraz inne będące w podziale bojowym jednostki,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zwanego dalej: „ksrg”.

⁵ W tym trzy na dzień 30 czerwca 2020 r.

⁶ Zwanego dalej: „Porozumieniem z 26 czerwca 2000 r.”.

⁷ Dz.U. poz. 1317 ze zm.; zwanego dalej: „rozporządzeniem w sprawie włączania jednostek do ksrg”.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Zwanego dalej: „PSP”.

¹⁰ Uzgodnienie dotyczące włączenia jednostki OSP do ksrg z 2 grudnia 1994 r., zwane dalej: „uzgodnieniem z 2 grudnia 1994 r.”.

¹¹ Dz.U. z 1998 r., poz. 798 ze zm.

- zadania ratownicze, w tym m.in. prowadzenie i uczestniczenie przez OSP w działaniach ratowniczo-gaśniczych: na terenie własnego powiatu na wezwanie Komendy Powiatowej PSP w Żywcu¹² i w przypadku bezpośredniego alarmowania, a także poza terenem powiatu w sytuacji włączenia jednostki w struktury odwołów operacyjnych powiatu lub województwa,
- minimalną liczbę członków czynnych – 16, w wieku od 18 do 45 lat¹³; konieczność posiadania przez ratowników funkcyjnych wykształcenia pożarniczego stosownego do pełnionych funkcji,
- sposób utrzymania stanu gotowości OSP do działań ratowniczych, w tym, m.in.: utrzymanie sprawności technicznej samochodów pożarniczych i ich wyposażenia, utrzymywanie sprawności sprzętu uzupełniającego (minimum 15 kompletów ubrań specjalnych i indywidualnego uzbrojenia osobistego ratowników oraz co najmniej jednego radiotelefonu samochodowego),
- warunki rozwiązania porozumienia, tj. z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, na wniosek OSP lub w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu OSP.

(akta kontroli str. 8, 254-256)

Porozumienie z 26 czerwca 2000 r. nie było aktualizowane, gdyż jak wyjaśnił Prezes OSP – nie widziano takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 258-260)

1.2. W wyniku przeprowadzonych oględzin (opisanych w obszarze 2 *Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wykształcenie ratowników*), NIK ustaliła, że OSP nie dysponuje już wymienionymi w Porozumieniu z 26 czerwca 2000 r. samochodami: Star 244 GBA 2,5/16 oraz GLM 8, posiada natomiast:

- średni samochód ratowniczo-gaśniczy Mercedes GBA 2,5/24/2 z 2011 r.,
- podnośnik hydrauliczny SH-18 marki Star 200,
- samochód ratownictwa technicznego SLRt marki Ford Transit (GLM 8) z 2006 r.,
- a od sierpnia 2020 r. również średni samochód ratowniczo-gaśniczy Renault GBA-Rt 3/24.

W pozostałym zakresie, stan faktyczny pod względem kadrowym i wyposażenia był zgodny z zadeklarowanym w Porozumieniu, gdyż jak ustalono, OSP posiadała m.in.:

- 50 wyszkolonych ratowników, w tym 35 biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych (z czego 23 w wieku od 18 do 45 lat),
- system alarmowania DSP-50 i system powiadamiania o zagrożeniu przez sms,
- sprawne radiostacje przenośne Motorola GM 360 w samochodach i radia przenośne Motorola (5 szt.), a także radiostację stacjonarną Motorola GM 360 i radiotelefony nasobne Motorola GP 900 (6 szt.), w dyżurce usytuowanej w straźnicy, zapewniające łączność z Komendą PSP.

(akta kontroli str. 41-44, 58-62, 86-91, 258-260)

¹² Zwanej dalej: „Komendą PSP”.

¹³ Zgodnie z art. 19 ust. 1b ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961 ze zm.), bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 65 lat, posiadający aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze.

W myśl Porozumienia z 26 czerwca 2000 r., OSP pozostawała w pełnej gotowości operacyjnej 24 godziny/dobę i wykonywała dyspozycje stanowiska kierownika Komendy PSP.

(akta kontroli str. 41-44, 51, 58-62, 86-91)

OSP na bieżąco informowało Komendę PSP o zmianie posiadanych sił i środków.

Każdego roku, kontrolowana jednostka wprowadza do Systemu OSP tzw. „Raport OSP”, zawierający m.in. informacje o aktualnie posiadanym wyposażeniu w pojazdy i sprzęt ratowniczy, a także ilości członków i ich wyszkoleniu.

(akta kontroli str. 52, 110-119, 258-260)

1.3. W warunkach pandemii koronawirusa COVID-19, kontrolowana jednostka współpracowała z Urzędem Gminy w Gilowicach i Komendantem PSP poprzez dostarczanie posiłków i leków osobom potrzebującym z terenu siedziby OSP. Zagrożenie ze strony COVID-19 nie miało wpływu na poziom gotowości operacyjnej - wśród czynnych ratowników OSP wystąpił jeden przypadek objęcia kwarantanną domową, co nie wynikało z udziału w akcjach. Działania ratownicze prowadzono ze szczególnym uwzględnieniem reżimu sanitarnego polegającego na używaniu przez strażaków rękawiczek jednorazowych i maseczek oraz dezynfekowaniu rąk i sprzętu. Przed podjęciem działań ratowniczych każdorazowo przeprowadzono szczegółowy wywiad epidemiologiczny, aby zminimalizować ryzyko zarażenia strażaków.

W okresie od 12 marca do 23 lipca 2020 r., OSP realizowała 17 działań ratowniczych związanych m.in. z pożarem trawy, likwidacją plam oleju, zalaniem piwnic. Działania te nie były związane z pandemią koronawirusa.

(akta kontroli str. 50-51, 63-64, 166-168, 252)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, pomimo tego, że Porozumienie z 26 czerwca 2000 r., w zakresie posiadanych sił i środków było nieaktualne, faktyczny stan kadrowy i wyposażenia OSP wypełniały dyspozycje wymienione w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-d i § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrq.

Ponadto, podjęte przez OSP działania zabezpieczające umożliwiły bezpieczne prowadzenie działań ratowniczych w warunkach pandemii koronawirusa COVID-19.

OBSZAR

2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników

Opis stanu
faktycznego

2.1. OSP posiadała Statut¹⁴, w którym określono m. in. cele, zadania, formy działania, prawa i obowiązki członków oraz władze kontrolowanej jednostki. Zadania OSP dotyczyły m. in. udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych oraz innych klęsk i zdarzeń, a także niesienia pomocy humanitarnej ofiarom katastrof i były realizowane głównie poprzez

¹⁴ Tekst jednolity Statutu OSP z 7 lutego 2016 r.

organizowanie pododdziałów ratowniczych, w tym jednostki operacyjno-technicznej i współdziałanie z PSP.

Prezes OSP wyjaśnił, że sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej określone w statucie tej jednostki „są uzgadniane (z Komendantem PSP – przyp. IP) w sposób bieżący i adekwatny do zmian uwarunkowań faktycznych i otoczenia prawnego”.

(akta kontroli str. 11-32)

OSP posiada 105 członków¹⁵, w tym 35 biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. W okresie 2019 r. – czerwiec 2020 r., w pojedynczych akcjach ratowniczych uczestniczyło od dwóch do 11 strażaków.

OSP została włączona do ksrg z dniem 29 kwietnia 1995 r.¹⁶, na czas nieokreślony.

Porozumienie z 26 czerwca 2000 r. nie było aktualizowane; nie zadeklarowano w nim gotowości do prowadzenia specjalistycznych czynności ratowniczych.

(akta kontroli str. 8-10, 44, 52, 161-162, 166-168)

Do wykorzystania w ksrg, na 30 czerwca 2020 r., OSP przewidziało m. in. średni¹⁷ i lekki¹⁸ samochód ratowniczo-gaśniczy, podnośnik hydrauliczny¹⁹, radiostację stacjonarną, radiostacje nasobne (11 szt.), radiostacje samochodowe, a także wskazało 35 ratowników mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczych.

OSP była przygotowana do samodzielnego realizowania działań ratowniczych z zakresu gaszenia pożarów, ratownictwa technicznego, udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy, a także minimalizowania zagrożeń związanych z klęskami żywiołowymi – zgodnie z dokumentem p.n.: „Analiza potencjału ratowniczego OSP włączonych do KSRG”²⁰, zatwierdzonym przez Komendanta Głównego PSP.

(akta kontroli str. 13-14, 60-62, 110-119)

2.2. OSP została włączona do wojewódzkiego odvodu operacyjnego²¹. Kontrolowana jednostka posiadała dokumentację odwodową, zgodnie z rozkazami Komendanta PSP nr 3/2019/PR z 10 kwietnia 2019 r. oraz 7/2019/PR z 5 grudnia 2019 r. w sprawie powołania, organizacji i zasad dysponowania wydzielonego pododdziału WOO, tj. „Kompania nr 16 Żywiec”. W skład dokumentacji odwodowej wchodziły: schemat organizacyjny kompanii gaśniczej, szczegółowy skład i plan alarmowania dowództwa kompanii, plan alarmowania kompanii i zakres obowiązków dowództwa. Na mocy wymienionych rozkazów, zorganizowano kompanię gaśniczą z jednostek OSP powiatu żywieckiego, włączonych do ksrg²², w skład której wchodził jeden pluton samochodów ciężkich, dwa plutony samochodów średnich i jeden pluton rezerwy samochodów średnich. Jednym z dwóch plutonów samochodów średnich dowodził dowódca sekcji OSP Gilowice, wyposażonej w średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/24/2 marki Mercedes.

¹⁵ W tym: 76 członków czynnych, 10 członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej, 10 członków honorowych i dziewięciu członków wspierających.

¹⁶ Na mocy decyzji Komendanta Głównego PSP nr 4/41/KSRG z 27 kwietnia 1995 r.

¹⁷ Marki Mercedes z 2011 r.

¹⁸ Marki Ford z 2006 r.

¹⁹ Marki Star z 1984 r.

²⁰ Zwana dalej: „Analizą potencjału ratowniczego”.

²¹ Zwanego dalej: „WOO”.

²² Która wchodzi w skład woo.

W dniu 10 maja 2019 r., sześciu strażaków OSP uczestniczyło w ćwiczeniach sił i środków 16 Kompanii WOO w Soblówce.

(akta kontroli str. 121-137, 151)

2.3. W wyniku przeprowadzonych oględzin, NIK ustaliła, że w skład strażnicy OSP wchodził m.in. murowany garaż w dobrym stanie z czterema stanowiskami i zainstalowanym ogrzewaniem olejowym oraz ręcznie otwieranymi, sprawnymi bramami panelowymi, a także stanowisko kierowania z funkcjonującym systemem alarmowania DSP-50 i systemem powiadamiania sms, co było zgodne z pkt 7.1.1. „Analizy potencjału ratowniczego”. Strażnica obejmowała również będące w należytym stanie pomieszczenia socjalne, tj.: dyżurkę – umożliwiającą ratownikom krótki odpoczynek, kuchnię, pomieszczenie gospodarcze, a także pomieszczenia sanitarne: dwie ubikacje przy stanowisku bojowym (wszystkie sanitariaty w bardzo dobrym stanie) i ubikację przy wyjściu ewakuacyjnym oraz salę narad i szkoleń na 80 osób i pokój zarządu.

(akta kontroli str. 57-59, 179-199)

Jednocześnie NIK stwierdziła, że w garażu nie było instalacji do odciągu spalin, natomiast w suficie i ścianie garażu zamontowano kratki wentylacyjne.

(akta kontroli str. 58, 195-196)

Prezes OSP wyjaśnił, że: „Uruchomiony pojazd natychmiast wyjeżdża z garażu, a spaliny wydostają się poprzez kratki wentylacyjne i bramy garażowe pozostawione otwarte na kilka minut. Pojazdy z uruchomionym silnikiem nie stoją w garażu nie stwarzają zatem zagrożenia dla zdrowia przebywających w pobliżu osób.”

(akta kontroli str. 55)

2.4. W wyniku przeprowadzonych w dniach 14-15 lipca 2020 r. oględzin wyposażenia w pojazdy i sprzęt, NIK ustaliła, że zgodnie z pkt 7.1.2. „Analizy potencjału ratowniczego”, OSP posiadała m.in.:

- trzy samochody wymienione w punkcie 1.2., eksploatowane od dziewięciu, 14 i 36 lat (podnośnik hydrauliczny), umożliwiające realizację działań ratowniczych (w sierpniu 2020 r., OSP nabyła dodatkowo średni samochód ratowniczo-gaśniczy marki Renault),
- jeden (lekki) zestaw hydraulicznych narzędzi ratowniczych, w tym m.in.: rozpieracz kolumnowy, nożyco-rozpieracz, nożyce do cięcia drutu, pompa,
- dwa agregaty prądotwórcze 2,2 kVA,
- jedną pompę do wody zanieczyszczonej o wydajności min. 1000 l/min,
- 11 szt. radiotelefonów nasobnych marki Motorola,
- cztery komplety aparatów oddechowych nadciśnieniowych²³,
- dwa zestawy ratownictwa medycznego R1 zawierające m.in.: 8 szt. hydrożeli na oparzenia, płyn do dezynfekcji rąk i skóry, 4 szt. folii izotermicznej, 2 szt. opatrunku zastawkowego, butli z tlenem, 7 szt. rurek ustno-gardłowych, 2 szt. worków samorozprężalnych, 10 szt. kompresów jałowych, 10 szt. kompresów z gazy.

(akta kontroli str. 46, 60-64, 200-235, 258-260)

Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny wyposażenia ratowników wykazały, że OSP posiadała 16 szt. kompletnych środków ochrony indywidualnej (ubrania

²³ W tym: aparaty, maski i sygnalizatory bezruchu.

specjalne – w tym 10 szt. w stanie miernym i 6 szt. w stanie dobrym oraz obuwie strażackie, rękawice specjalne, kominiarki i hełmy – 16 kompletów w dobrym stanie) wraz z wystarczającą ilością uzbrojenia osobistego (24 szt. pasów strażackich, 13 szt. zatrzaśników, 14 szt. toporków, osiem szt. podpinek).

(akta kontroli str. 46, 54, 63-64)

Wszystkie pojazdy należące na dzień oględzin do OSP, posiadały aktualne badania techniczne – termin następnych badań wyznaczono na 3 października 2020 r., 25 marca 2021 r., 25 stycznia 2021 r. W odniesieniu do podestu ruchomego PM 18 P, zainstalowanego na podnośniku hydraulicznym marki Star, Prezes Urzędu Dozoru Technicznego²⁴ wydawał corocznie decyzje zezwalające na jego eksploatację²⁵.

Wszyscy kierowcy pojazdów ratowniczych (11) posiadali uprawnienia do kierowania tymi pojazdami.

(akta kontroli str. 66-85, 177-178, 202, 205, 208)

Sprzęt ratowniczy, tj. pompy hydrauliczne, sprężarka powietrza, nożyco-rozpieracz i rozpieracz kolumnowy były serwisowane i zostały dopuszczone do użytkowania do października 2020 r.²⁶. Aparaty oddechowe (4 szt.) posiadały certyfikaty, a także podlegały corocznym przeglądom okresowym, świadczącym o ich sprawności²⁷.

(akta kontroli str. 177-178)

W okresie objętym kontrolą, sprzedano innej jednostce OSP samochód gaśniczy ciężki GCBA Jelcz (w październiku 2019 r.), nie wycofywano natomiast z eksploatacji sprzętu silnikowego lub ratowniczego.

(akta kontroli str. 52-53, 170-176)

Stan wyposażenia OSP umożliwiał realizację zadań przewidzianych dla jednostek włączonych do ksrq

(akta kontroli str.52)

2.5. OSP posiadała 35 ratowników biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, co było zgodne z Porozumieniem z 26 czerwca 2000 r. i § 2 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrq.

Spośród całkowitej liczby członków OSP (105), przeszkolono w zakresie: podstawowym – 50 (min. 12), BHP - 20 (min. 12), kierowcy/konserwatora sprzętu – 11 (min. trzech), dowódcy – 25 (min. dwóch), naczelnika – siedmiu (min. dwóch), ratownictwa technicznego – 18 (min. czterech), kwalifikowanej pierwszej pomocy – 22 (min. czterech), zabezpieczenia lądowania/współpracy z LPR – 15 (min. czterech), co było zgodne z pkt 9.1. „Analizy potencjału ratowniczego”.

OSP nie wykazało potrzeb szkoleniowych.

Stan wyszkolenia ratowników umożliwiał pełne wykorzystanie sprzętu OSP i realizację zadań ratowniczych.

(akta kontroli str.44)

²⁴ Zwany dalej: „UDT”.

²⁵ Decyzja z 22 czerwca 2018 r. zezwalająca na eksploatację do 30 czerwca 2019 r., decyzja z 17 czerwca 2019 r. – do 30 czerwca 2020 r., decyzja z 9 czerwca 2020 r. – do 30 czerwca 2021 r.

²⁶ Wcześniej do października 2019 r.

²⁷ 2 szt. aparatów typ BD 96 – przeglądy 5 czerwca 2018 r., 6 czerwca 2019 r. i 6 czerwca 2020 r.; 2 szt. aparatów typu AirGoFix – przeglądy 14 września 2018 r. i 25 września 2019 r.

Na próbie 10 akcji ratowniczo-gaśniczych przeprowadzonych przez OSP w okresie 2019-2020 (I półrocze) ustalono, że uczestnicy akcji spełniali wymagania art. 19 ust. 1b ustawy z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej²⁸:

- mieli od 22 do 60 lat,
- odbyli szkolenie podstawowe strażaków ratowników, odbyli szkolenie kierujących działaniem ratowniczym lub byli strażakami zawodowymi,
- posiadali prawo jazdy wymaganej kategorii,
- posiadali aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych,
- byli objęci ubezpieczeniem.

(akta kontroli str. 41-44, 66-92, 99-102, 141-150)

2.6. W okresie objętym kontrolą, ratownicy OSP 13-krotnie brali udział w różnych formach doskonalenia umiejętności, tj.:

- zajęcia praktyczne i zapoznanie z topografią obszaru operacyjnego (sześciokrotnie, 25 ratowników) - głównie jazdy szkoleniowe samochodem ratowniczo-gaśniczym GCBA marki Mercedes, ćwiczenia ze sprzętem w terenie,
- ćwiczenia w OSP (czterokrotnie, 20 ratowników) – głównie ćwiczenia ze sprzętem obok remizy,
- ćwiczenia zgrywające w ramach struktur funkcjonowania ksrg (jednokrotnie, sześciu ratowników) – udział w 16 Kompanii WOO w Sobłówcze²⁹,
- zapoznanie z obiektami szczególnymi ze względu na charakter zagrożenia (jednokrotnie, ośmiu ratowników) – ćwiczenia międzygminne w kościele w Gilowicach,
- czynny udział w zawodach sportowo-pożarniczych (jednokrotnie, sześciu ratowników) - udział w V Babiogórskich manewrach ratowniczo-gaśniczych w Lachowicach.

(akta kontroli str. 151, 163, 169)

W dokumentacji międzygminnych działań ratowniczo-gaśniczych³⁰, które OSP zorganizowała 5 października 2019 r. w zabytkowym kościele w Gilowicach, opisano m.in. założenia ćwiczeń, planowane siły i środki, warunki terenowe i występujące zagrożenia. Po zakończeniu ćwiczeń stwierdzono, że system powiadamiania i alarmowania wszystkich jednostek uczestniczących w ćwiczeniach był skuteczny, a strażacy dobrze przygotowani do prowadzenia działań ewakuacyjnych i gaśniczych oraz udzielania pierwszej pomocy.

(akta kontroli str. 152-159)

2.7. W ramach utrzymania gotowości operacyjnej, w Porozumieniu z 26 czerwca 2000 r., zobowiązano OSP m.in. do:

- zapewnienia całodobowej łączności telefonicznej i alarmowej, poprzez system selektywnego alarmowania oraz przekazywanie Komendzie PSP aktualnego wykazu numerów telefonicznych, za pośrednictwem których jednostka może być alarmowana,

²⁸ Dz. U. z 2020 r., poz. 961 ze zm.; zwana dalej: „ustawą o ochronie przeciwpożarowej”.

²⁹ Dokumentacja w posiadaniu Komendy PSP.

³⁰ Działania te miały na celu doskonalenie metod współdziałania jednostek OSP z terenu Gminy Gilowice, Łękawica i Ślemień.

- bieżącego informowania stanowiska kierowania w Komendzie PSP o każdorazowym wycofaniu sprzętu z podziału bojowego, przyczynie i przypuszczalnym czasie wycofania oraz o ponownym wprowadzeniu go do podziału,
- natychmiastowego zgłaszania każdego wyjazdu samochodów bojowych z jednostki.

(akta kontroli str. 254-256)

Informacje o ewentualnym czasowym obniżeniu gotowości operacyjnej, wynikającej z naprawy samochodu, czy też legalizacji sprzętu, na bieżąco przekazywano telefonicznie dyżurnemu operacyjnemu na stanowisku kierowania w Komendzie PSP, z podaniem przybliżonego terminu powrotu do podziału bojowego. Następnie niezwłocznie informowano SKKP o usunięciu awarii lub powrocie sprzętu z przeglądu. OSP nie posiadała formalnie określonych procedur w zakresie przekazywania Komendzie PSP informacji o stanie gotowości operacyjnej.

W okresie 2019-2020 (I półrocze) miał miejsce jeden przypadek informowania Komendy PSP o obniżonej gotowości operacyjnej, tj. od 17 czerwca 2019 r. godz. 17.40 do 19 czerwca 2019 r. godz. 18.46. Przyczyną wycofania z podziału bojowego podnośnika hydraulicznego SH-18 marki Star była awaria układu paliwowego.

(akta kontroli str. 8, 51, 56)

OSP prowadziła działania ratownicze w 34 zdarzeniach w 2019 r. i w 22 w 2020 r. (I półrocze). Zdarzenia te dotyczyły głównie pożaru budynków, trawy, usuwania powalonych drzew, usuwania skutków wypadków drogowych. Kontrolowana jednostka dwukrotnie, tj. 25 października i 10 listopada 2019 r., pomimo dyspozycji SKKP PSP w Żywcu nie wyjechała do działań ratowniczych dotyczących pożaru śmietnika i wypadku samochodowego. W jednym przypadku wynikało to z incydentalnego braku kierowcy z uprawnieniami do prowadzenia samochodów uprzywilejowanych, a w drugim z uzyskania informacji o braku konieczności wysyłania zadysponowanego już samochodu, gdyż siły i środki na miejsca zdarzenia były wystarczające.

(akta kontroli str. 51, 253)

W listopadzie 2019 r., Komenda PSP przeprowadziła inspekcję gotowości operacyjnej OSP dotyczącą m.in.: alarmowania, gotowości operacyjnej, gotowości do natychmiastowego użycia pojazdów pożarniczych, sprzętu ratowniczego i sprzętu łączności, wykonania założonego ćwiczenia. OSP uzyskała ocenę bardzo dobrą (94 pkt na 100 pkt). Nie formułowano uwag i wniosków.

(akta kontroli str. 103-109)

2.8. OSP dysponowała dokumentacją związaną z prowadzeniem działań ratowniczych zgodną z § 33 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji ksrg³¹;

- książki działań ratowniczo-gaśniczych za 2019 r. i 2020 r., w których wyszczególniano daty zdarzeń, miejsce, czas i przyczyny interwencji, uczestników akcji,
- aktualny wykaz osób posiadających szkolenia,

³¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 1319 ze zm.

- zaświadczenia lekarskie potwierdzające zdolność do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych,

- książki Naczelnika za 2018 r. - 2019 r. oraz 2020 r., w których m.in. wyszczególniano: nazwiska kierowców posiadających właściwe uprawnienia do prowadzenia pojazdów, przeprowadzone akcje ratownicze i ćwiczenia ratowników.

(akta kontroli str. 86-98, 138-150, 160-169)

Przeprowadzone przez NIK oględziny wykazały, że na wyposażeniu samochodu ratowniczo-gaśniczego marki Mercedes znajdowały się:

- druki dokumentowania działań ratowniczych pn.: „Potwierdzenie przekazania terenu, obiektu lub mienia objętego działaniem ratowniczym” oraz „Karta udzielonej pomocy medycznej”,

- „Dokumentacja 16 Kompanii WOO „Żywiec” wydana przez Komendę PSP w kwietniu i grudniu 2019 r.,

- dokument pn.: „Dane radiowe”, zawierający wykaz kryptonimów osób funkcyjnych i pojazdów Komendy PSP oraz wykaz kryptonimów pojazdów pozostałych jednostek ochrony przeciwpożarowej z terenu powiatu żywieckiego,

- dokument pn.: „Instrukcja przyjęcia śmigłowca Lotniczego Pogotowia Ratunkowego”,

- dokument pn.: „Standardowe zasady postępowania podczas zdarzeń z udziałem materiałów promieniotwórczych – czynności ratownicze na poziomie podstawowym” – wydany przez Komendę Główną PSP.

(akta kontroli str. 65)

2.9. Odnośnie trudności i ograniczeń związanych z realizowaną działalnością, Prezes OSP wskazał na brak środków finansowych na: pełne wyposażenie nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego³² w sprzęt ratownictwa technicznego (średni zestaw hydrauliczny) oraz zakup nowych ubrań specjalnych, a także coraz wyższe koszty utrzymania sprzętu w pełnej gotowości (przeeglądy, legalizacje, ubezpieczenie).

(akta kontroli str. 51)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie poziom gotowości operacyjnej OSP.

Posiadana przez kontrolowaną jednostkę strażnica z czterema ogrzewanymi stanowiskami garażowymi i systemem selektywnego alarmowania, spełniała wymogi wynikające z pkt 7.1.1. „Analizy potencjału ratowniczego”. Poziom wyposażenia w sprzęt, urządzenia pożarnicze i służące łączności, a także w środki ochrony indywidualnej strażaków, umożliwiały OSP sprawne prowadzenie działań ratowniczych.

Strażacy biorący bezpośredni udział w działaniach ratowniczych posiadali wymagane wykształcenie, ważne badania lekarskie i ubezpieczenie.

³² Zakup planowany po zakończeniu niniejszej kontroli.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 września 2020 r.

Kontroler
Izabela Pilarek
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....